

SERVICIUL SUPT PENTRU EDUCAȚIE INCLUZIVĂ

INTEGRAREA ELEVULUI CU CES ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ: ROLURI ȘI RESPONSABILITĂȚI ALE FACTORILOR EDUCAȚIONALI IMPLICAȚI

I. Cadru legislativ

Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare;

Legea educației naționale Nr.1/2011 cu modificările și completările ulterioare;
ORDIN 5555/07.11.2011 privind aprobarea pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor județene/al municipiului București de resurse și asistență educațională, cu modificările și completările ulterioare;

ORDIN 5573/07.11.2011 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a învățământului special și special integrat;

OMECTS 5574/4.11.2011 Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă;

OMECTS 5086/2016 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind școlarizarea la domiciliu, respectiv înființarea de grupe/clase în spitale;

ORDIN nr. 5079/2016 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar

Ordin nr. 1985/1305/5805/2016 privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale;

Ordin MEN nr.3124/2017 privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburări de învățare;

HG. nr. 564/4.08.2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar;

Ordin nr. 3662/23.03.2003 privind aprobarea Metodologiei de înființare și funcționare a Comisiei Interne de Evaluare Continuă

Hotărârea nr. 1251/2005 privind unele măsuri de îmbunătățire a activității de învățare, instruire, compensare, recuperare și protecție specială a copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educative speciale din cadrul sistemului de învățământ special și special integrat;

II. Glosar de termeni (utilizați în legislația în vigoare)

Activitate - executarea unei sarcini sau acțiuni de către un individ. Ea reprezintă funcționarea la nivel individual - conform CIF.

Adaptarea curriculară - orice măsură prin care se accesibilizează curriculumul național în raport cu nevoile speciale/cerințele educaționale speciale ale elevilor. În acest context se pot stabili mai multe niveluri de adaptare, de la adaptarea contextului fizic, a metodelor de predare și până la adaptarea conținuturilor și a cerințelor curriculare;

Augmentarea curriculară - presupune îmbogățirea standardelor curriculare cu strategii de procesare executivă care facilitează achiziția și generalizarea informației. Metodele de augmentare a curriculumului includ: strategii de învățare sau cognitive, strategii de învățare orientate pe elev, strategii de stimulare a autodeterminării. Modificarea curriculumului presupune ca echipa implicată în elaborarea planului educațional personalizat (PEP) să adauge în conținutul formal al curriculumului elevului ceea ce nu se află în curriculumul general;

Centru de sănătate mentală pentru copii și adolescenți - unitatea școlară ce are ca obiectiv prevenția primară și prevenția secundară a grupelor de vârstă ce sunt corespunzătoare perioadei de școlarizare (preprimar, primar și gimnazial) prin forme alternative de intervenție specifică: medicală și psihopedagogică.

Cerințele educaționale speciale (CES) reprezintă necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe/afectări sau dizabilități sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, socială, educațională etc.). Asistența complexă fără necesități educaționale suplimentare nu definește CES;

Certificat de Orientare Școlară și Profesională-document eliberat de către COSP referitor la orientarea/reorientarea școlară și profesională a copiilor cu CES în scopul integrării sociale și profesionale a acestora prin egalizarea șanselor.

CIF - Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății, document elaborat de Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, 2001;

Dislexia este o tulburare specifică a abilităților de citire (în privința corectitudinii, fluenței, comprehensiunii), care nu sunt dezvoltate la nivelul așteptat prin raportare la nivelul de dezvoltare intelectuală, nivelul de școlarizare și vârsta persoanei;

Disgrafia cuprinde toate formele de perturbări ale procesului tipic de achiziție a exprimării în scris (erori la nivelul literelor, erori sintactice și erori de punctuație, organizarea grafică a paragrafelor);

Discalculia este o tulburare specifică de învățare care se exprimă prin perturbări ale procesului tipic de achiziție a abilităților matematice (simț numeric, memorarea tablei adunării și înmulțirii, calculul corect sau fluent, raționament matematic acurat);

Dificultățile de învățare desemnează o categorie de cerințe educaționale speciale (CES) ca urmare a intervenției unor factori extrinseci (școlari, familiali, sociali), dar și a unor factori intrinseci psihoafectivi. Dificultățile de învățare pot fi remediate și, de cele mai multe ori, se exprimă sub forma unor întârzieri și nu a unor perturbări ale procesului tipic de achiziție. Dificultăți de învățare pot apărea și secundar unui nivel intelectual liminar, prezenței deficiențelor senzoriale, prezenței ADHD, tulburărilor emoționale severe, bilingvism;

Dizabilitatea este parte a condiției umane. Oricine poate ajunge la o situație de dizabilitate rezultată din interacțiunea condițiilor de sănătate cu mediul în care persoana trăiește, se dezvoltă și își desfășoară activitatea. Dizabilitatea este un fenomen complex, multidimensional și în dinamică, în prezent accentul fiind pus pe înlăturarea barierelor de atitudine și de mediu, care împiedică participarea deplină și efectivă a persoanelor cu dizabilități în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți;

Educația incluzivă se referă la un sistem de educație deschis tuturor copiilor și fiecăruia în parte. Educația incluzivă înseamnă, de asemenea, un proces de identificare, diminuare și

eliminarea a barierelor care împiedică învățarea din școală și din afara școlii, deci de adaptare continuă a școlii la copii;

Evaluare adaptată - diferențiere care se realizează la nivelul practicilor de evaluare pedagogică a elevilor, pentru a răspunde cerințelor educaționale speciale ale acestora. Evaluarea pedagogică adaptată comportă mai multe niveluri, de la flexibilitatea pedagogică la acomodarea și modificarea de substanță a conținutului evaluării, niveluri care se vor stabili în urma unei evaluări a nevoilor educaționale speciale ale elevului. Adaptarea evaluării, în raport cu nivelul la care se produce, poate fi realizată de către cadrul didactic de la clasă (dacă este vorba de flexibilitate pedagogică sau adaptare) sau de către echipa multidisciplinară care se ocupă de caz (prin intermediul unui plan educațional personalizat). Evaluarea adaptată se face în raport cu gradul de severitate al TSI, cu gradul de afectare a unei abilități sau a mai multor abilități școlare;

Facilitator- persoana (numită în literatura de specialitate shadow) prezentă în unitatea de învățământ alături de copilul cu handicap/CES. Facilitator poate fi unul dintre părinți, asistentul personal, pentru copiii cu grad de handicap grav, o persoană numită de părinți față de care copilul are dezvoltată o relație de atașament sau un specialist recomandat de părinți/reprezentantul legal.

Numirea de către părinți/reprezentantul legal a unui facilitator se face în urma includerii acestuia în planul de abilitare-reabilitare, respectiv planul de servicii psihoeducaționale. Includerea facilitatorului în plan se face la solicitarea părinților/reprezentantului sau la recomandarea unui specialist.

Învățăământ (educație) la domiciliu/Școlarizare la domiciliu - instruire la domiciliu, asigurată de cadre didactice specializate, pentru copii în incapacitate (temporară sau permanentă) de a frecventa unitățile rețelei școlare de masă, din cauza unor probleme de sănătate.

Învățăământul special integrat reprezintă o formă de instruire școlară diferențiată, precum și o formă de asistență educațională, socială și medicală complexă, destinată copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale integrați în unități de învățământ de masă. Aceasta trebuie să corespundă nevoilor de dezvoltare ale copiilor, prin evaluarea adecvată a potențialului de învățare/dezvoltare și prin asigurarea reabilitării, recuperării și compensării deficiențelor ori tulburărilor, dificultăților de învățare. Copiii, elevii și tinerii cu cerințe

educaționale speciale integrați în învățământul de masă beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin și itinerante, de la caz la caz.

Prin utilizarea **metodei managementului de caz** se realizează coordonarea acțiunilor și colaborarea interinstituțională organizată, riguroasă, eficientă și coerentă pentru copil, părinți/reprezentant legal și alte persoane importante pentru copil, prin intermediul căreia se asigură evaluarea și intervenția integrată în vederea abilitării și reabilitării copilului cu dizabilități și/sau CES.

Necesitățile educaționale suplimentare care definesc CES reprezintă nevoi identificate și observate, în dinamica dezvoltării copilului, de cadrul didactic care lucrează direct cu copilul, profesorul itinerant și de sprijin, alte cadre didactice, personalul serviciului de evaluare și orientare școlară și profesională, precum și de medicul de specialitate care pune diagnosticul potențial generator de deficiență/afectare și/sau dizabilitate sau diagnosticul de tulburare/dificultate de învățare. **Necesitățile educaționale suplimentare pot fi:** adaptare curriculară realizată de profesorul itinerant și de sprijin împreună cu cadrele didactice, strategii didactice diferențiate prin utilizare de fișe de lucru și fișe de evaluare individualizate, demers didactic individualizat/personalizat, utilizarea de caractere mărite, terapie logopedică etc. Deficiențele/Afectările, respectiv dizabilitățile care presupun necesități educaționale suplimentare sunt cele senzoriale, mintale, psihice și asociate, precum și dizabilitățile fizice - motorii și neuromotorii - care împiedică scrisul în mod permanent. Deficiențele/Afectările, respectiv dizabilitățile somatice și HIV/SIDA nu presupun necesități educaționale suplimentare, la fel și bolile rare fără tulburări psihice;

Orientarea școlară și profesională de către COSP vizează, pe de o parte, înscrierea copilului cu dizabilități și CES sau doar cu CES în învățământul special și special integrat, iar pe de altă parte, școlarizarea la domiciliu sau în spital a copiilor fără CES, nedeplasabili, din motive medicale. Copiii nedeplasabili din motive medicale pot avea sau nu CES și, de asemenea, pot avea sau nu dizabilități;

Participare - implicarea unei persoane într-o situație de viață. Ea reprezintă funcționarea la nivelul societății - conform CIF.

Prevenție primară - acțiunile care se fac în vederea păstrării sănătății mintale a copilului în familie, școală și societate.

Prevenție secundară - intervențiile specializate educaționale, psihologice sau medicale în vederea restabilirii sănătății mintale a copilului în familie, școală și societate.

Planul de servicii individualizat reprezintă modalitatea de programare și coordonare coerentă a resurselor și serviciilor individualizate pentru copiii/elevii/tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în unități de învățământ de masă, fiind focalizat pe nevoile de dezvoltare ale acestora. Reprezintă un instrument de planificare a serviciilor psihoeducaționale și a intervențiilor necesare asigurării dreptului la educație, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor/elevilor/tinerilor orientați școlar și profesional de către COSP;

Programul de intervenție personalizat (PIP) reprezintă un instrument de proiectare și implementare a activităților educațional-terapeutice, utilizat pentru eficientizarea activităților de intervenție și atingerea finalităților prevăzute în planul de servicii personalizat.

Plan educațional individualizat (PEI) reprezintă instrumentul de organizare și realizare coordonată și coerentă a procesului educațional pentru copilul/elevul/tânărul școlarizat la domiciliu. Acest plan este elaborat și revizuit de către cadrele didactice din unitatea de învățământ rezidențială.

Plan educațional personalizat (PEP)- reprezintă instrumentul care cuprinde obiectivele specifice de intervenție psihopedagogică în cadrul și în afara școlii.

Scopul evaluării, asistenței psihoeducaționale, orientării/reorientării școlare și profesionale a copiilor cu CES este identificarea nevoilor specifice ale acestora și asigurarea condițiilor optime de integrare școlară, profesională și socială. Finalitatea evaluării, asistenței psihoeducaționale, orientării/reorientării școlare și profesionale a copiilor cu CES este aceea de a asigura integrarea socială și profesională a acestora prin egalizarea șanselor;

Serviciile de educație alternativă desfășurate în incinta unităților spitalicești sunt o formă de școlarizare alternativă, temporară, a elevilor și tinerilor care suferă o internare pe perioada școlarizării, înscriși în unități școlare de masă sau speciale care nu reușesc, fără ajutor medical și terapii specifice, să își desfășoare normal activitatea educațională în școala de proveniență.

Tulburări de învățare, denumite în continuare tulburări specifice de învățare (TSI) - desemnează un grup eterogen de tulburări ce afectează procesul tipic de achiziție a abilităților școlare (de citire, exprimare în scris și matematice): dislexie, disgrafie (inclusiv disortografia), discalculie. Aceasta nu este o consecință a lipsei oportunităților de învățare sau a lipsei motivației pentru învățare, nu este rezultatul unei dizabilități intelectuale, a unui intelect liminar, deficit senzorial (de exemplu, auditiv, vizual, motor), a tulburărilor afective și emoționale de natură psihiatrică, a altor tulburări de (neuro) dezvoltare (de exemplu, TSA - tulburări de spectru autist, ADHD - tulburarea de deficit de atenție și hiperactivitate) și nu este cauzată de nicio formă de traumă cerebrală sau maladie de achiziție. Dislexia, disgrafia și discalculia pot apărea izolat sau se pot asocia. Acestea reprezintă o tulburare de origine biologică, nefiind o consecință a absenței oportunităților de învățare, a existenței unor condiții incapacitante sau a unor condiții defavorabile învățării;

III. Repere acționale în practica educativă

III.1 RESPONSABILITĂȚI LA NIVEL INSTITUȚIONAL în ceea ce privește educația incluzivă:

Comisia de Orientare Școlară și Profesională (COSP)

- analizează documentele primite de la SEOSP și decide asupra orientării școlare și profesionale a elevilor/copiilor cu CES, respectiv ale copiilor fără CES, nedeplasabili din motive medicale;
- emite certificatele de orientare școlară și profesională, la propunerea SEOSP din cadrul CJRAE/CMBRAE;
- colaborează cu DGASPC, cu instituțiile de învățământ, cu părinții, cu asociațiile persoanelor cu dizabilități, cu reprezentanți ai administrației publice locale și societății civile, cu cabinete medicale, în scopul orientării copiilor cu CES în concordanță cu particularitățile lor individuale

Serviciul de Evaluare și Orientare Școlară și Profesională (SEOSP)- este un compartiment în cadrul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională, în cadrul căruia se realizează analiza datelor din evaluarea multidisciplinară, evaluarea psihoeducațională și aplicarea criteriilor de orientare școlară și profesională în vederea orientării școlare și profesionale de către COSP;

Comisia Internă de Evaluare Continuă (CIEC)-funcționează la nivelul unităților de învățământ special, integrat și/sau incluziv

Atribuții ale CIEC:

- promovează educația incluzivă;
- urmărește evoluția școlară și evaluează aplicarea planurilor de servicii individualizate pentru copiii cu CES din unitățile de învățământ special și de masă;
- avizează rapoartele de monitorizare privind aplicarea planurilor de servicii individualizate pentru copiii cu CES din învățământul special sau integrați în învățământul de masă, realizate de cadrele didactice itinerante și de sprijin sau de profesorii de psihopedagogie specială, și formulează propuneri privind revizuirea planurilor, în funcție de evoluția beneficiarului;
- transmite COSP dosarul complet al copiilor cu CES din învățământul special și special integrat, însoțit de recomandări privind orientarea școlară și profesională;
- asigură repartizarea pe grupe/clase/ani de studiu a copiilor cu CES din unitățile școlare de învățământ special la începutul anului școlar, după criterii, precum diagnosticul, gradul de handicap, nivelul psiho-intelectual, gradul de integrare socioșcolară;
- realizează repartizarea copiilor cu CES integrați în învățământul de masă cadrelor didactice itinerante și de sprijin în vederea asigurării serviciilor de sprijin educațional, în baza certificatelor de orientare școlară și profesională;
- fundamentează, din punct de vedere psihopedagogic, reevaluarea absolvenților clasei a VIII-a și a X-a din unitățile de învățământ special, în vederea orientării școlare și profesionale;
- notifică COSP cu privire la reorientarea școlară a copiilor cu CES cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea termenului de valabilitate a certificatului de orientare școlară sau în situația în care se constată schimbarea condițiilor pentru care s-a eliberat certificatul;**
- recomandă orientarea copiilor cu CES din unitățile de învățământ special spre unitățile de învățământ de masă și invers, fapt consemnat în fișa psihopedagogică;
- asigură servicii de consiliere și asistență psihoeducațională cadrelor didactice de la clasa unde este înscris copilul cu CES și care furnizează programe de educație remedială/sprijin pentru învățare;

-propune înscrierea copiilor cu CES într-o clasă superioară celei absolvite fără a depăși clasa corespunzătoare vârstei cronologice, în cazul în care, în urma evaluării, nivelul achizițiilor curriculare dobândite este superior ultimei clase absolvite - numai pentru copiii transferați din învățământul de masă în învățământul special și care au repetat o clasă doi ani școlari;

Direcția Generală de Asistență Socială pentru Protecția Copilului- elaborează și aplică proceduri interne pentru punerea în practică a managementului de caz;

-în colaborare cu CJRAE și DSP elaborează proceduri interinstituționale pentru punerea în practică a managementului de caz pentru copiii cu dizabilități și/sau CES;

Serviciul de evaluare complexă a copilului din cadrul DGASPC (SEC)- realizează analiza datelor rezultate din evaluarea multidisciplinară și aplicarea criteriilor biopsihosociale pentru copiii ai căror părinți optează pentru încadrarea în grad de handicap;

Servicii publice de asistență socială(SPAS)- elaborează și aplică proceduri pentru punerea în practică a etapelor managementului de caz, care le revin ca responsabilitate, pentru copiii cu dizabilități și/sau CES, inclusiv desemnarea responsabililor de caz de prevenire și intervenția în situațiile de urgență pentru acești copii;

III.2. RESPONSABILITĂȚILE SPECIALIȘTILOR în ceea ce privește educația incluzivă:

Manager de caz - specialistul desemnat de către DGASPC, care elaborează proiectul planului de abilitare-reabilitare în colaborare cu SEC și profesioniștii care au participat la evaluarea complexă, precum și cu consultarea copilului și a părinților/reprezentantului legal;

-integrează și corelează planul de abilitare-reabilitare cu celelalte planuri necesare copiilor, în funcție de situația acestora: planul de servicii pentru copiii aflați în situație de risc; planul individualizat de protecție pentru copiii din sistemul de protecție specială; planul de reabilitare și/sau reintegrare socială pentru copiii victime ale violenței; planul de servicii individualizat pentru copiii cu CES orientați școlar și profesional;

Responsabil de caz de servicii psihoeducaționale- specialistul desemnat de către directorul unității școlare, care elaborează proiectul planului de servicii individualizat, cu consultarea SEOSP, a profesioniștilor care au participat la evaluarea complexă, a părinților/reprezentantului legal, precum și a copilului, în funcție de gradul său de înțelegere și adaptat tipului de

dizabilitate. La prima orientare școlară și profesională, proiectul planului de servicii individualizat este întocmit astfel:

a) pentru copiii care nu sunt înscriși în sistemul de învățământ, în termen de 30 de zile de la începerea frecventării cursurilor;

b) pentru copiii care frecventează cursurile unei unități de învățământ, în termen de 30 de zile de la numirea responsabilului de caz servicii psihoeducaționale. Proiectul planului de servicii individualizat întocmit la prima orientare școlară și profesională este transmis COSP spre aprobare;

Responsabilul de caz servicii psihoeducaționale este: profesorul itinerant și de sprijin/profesorul diriginte/profesorul învățământ primar/preșcolar/profesorul care desfășoară activitate de instruire la clasă, pentru elevul cu CES integrat în învățământul de masă; profesorul de psihopedagogie specială cu funcția de diriginte pentru elevul cu CES din învățământul special; cadrul didactic cu funcția de diriginte pentru elevul cu CES înscris într-o unitate de învățământ de masă, școlarizat la domiciliu sau în spital; cadrul didactic cu funcția de diriginte/cadrul didactic care desfășoară activitatea de instruire pentru elevul cu CES înscris într-o unitate de învățământ special, școlarizat la domiciliu sau în spital.

Numirea responsabilului de caz servicii psihoeducaționale se face de către directorul unității de învățământ unde este încadrat, în termen de 5 zile de la primirea certificatului de orientare școlară și profesională.

Activități desfășurate:

-identifică serviciile și intervențiile necesare, precum și termenele de realizare în acord cu rezultatele evaluărilor;

-identifică capacitatea și resursele de care dispune unitatea de învățământ, familia și comunitatea pentru a pune în practică planul;

-se asigură că serviciile și intervențiile recomandate răspund nevoilor reale și priorităților copilului și ale familiei sale;

-se asigură că familia și copilul au acces efectiv la serviciile și intervențiile recomandate; identifică persoanele responsabile în furnizarea serviciilor și intervențiilor, trecând în plan numele complet și datele de contact ale acestora; în cazul în care nu se identifică persoana

responsabilă, se trece reprezentantul legal al furnizorului de servicii, urmând ca persoana responsabilă să fie comunicată ulterior, la prima reevaluare a planului;

-definitivează proiectul planului de servicii individualizat cu consultarea SEOSP, de preferință în cadrul unei întâlniri de lucru;

-stabilește prioritățile și ordinea acordării serviciilor din plan;

-transmite proiectul planului avizat de directorul unității de învățământ unde este încadrat direct la COSP, în cazul primei orientări, sau la SEOSP, pentru a fi inclus în dosarul care se înaintează COSP în cazul reorientării;

-comunică proiectul planului avizat directorului unității de învățământ de masă unde este înscris copilul;

-transmite persoanelor responsabile din plan procedurile necesare pentru monitorizarea planului

-monitorizarea PSI;

-urmărește furnizarea beneficiilor, serviciilor și intervențiilor pentru copil și familie prin realizarea următoarelor activități subsumate:

-menține legătura cu copilul, părinții/reprezentantul legal și profesioniștii numiți responsabili din plan prin orice mijloace de comunicare;

-verifică începerea furnizării beneficiilor, serviciilor și a intervențiilor cuprinse în plan cu părinții/reprezentantul legal și profesioniștii;

-colectează informațiile legate de implementarea planului;

-identifică la timp dificultățile de implementare a planului și le remediază împreună cu părinții/reprezentantul legal și profesioniștii;

-mediază relația dintre părinți/reprezentant legal și profesioniști atunci când este cazul;

-organizează ședințe de lucru cu profesioniștii sau întâlniri cu familia pentru identificarea soluțiilor de remediere atunci când este cazul;

-evaluează gradul de satisfacție a beneficiarului și al familiei sale cu privire la progresele realizate de copil și modul de implementare a planului;

-colectează date/dovezi referitoare la mobilitatea personalului didactic, cu efecte în PSI;

-reevaluează periodic planul;

-propune revizuirea planului dacă acest lucru se impune și, implicit, a contractului cu familia;

-înregistrează permanent informațiile, progresele, evoluția cazului în dosarul copilului;

-înaintează planul revizuit COSP pentru avizare; înaintează planul revizuit COSP pentru avizare; propune SEOSP reevaluarea complexă înainte de expirarea termenului legal, bine motivată și documentată; transmite informația monitorizată către părțile implicate și interesate: profesioniști, copil și familie, SEOSP;

Cadre didactice:

-participă la evaluarea complexă a copilului;

-realizează adaptarea curriculară, în funcție de nevoile de învățare ale copilului;

-realizează, în echipă multidisciplinară, Planul de intervenție individualizat;

-desfășoară activitate didactică adaptată nevoilor elevului cu CES;

-propun responsabilului de servicii psihoeducaționale revizuirea PSI;

-colaborează cu echipa de specialiști cu responsabilități în educația copilului cu CES și cu familia acestuia;

-realizează evaluarea psihopedagogică, prin observare la clasă a elevului timp de 6 luni consecutive, pe parcursul aceluiași an școlar, în vederea depistării precoce a tulburărilor de învățare pe baza instrumentelor metodologice pentru identificarea elevilor cu risc de a fi diagnosticați cu tulburări specifice de învățare, conform anexei 1 din Anexă OMEN nr. 3124/20.01.2017;

-semnalează părintelui/tutorei/representantului legal, profesorului psiholog, profesorului de sprijin, logopedului, profesorului consilier școlar întârzierile în achiziția abilităților școlare ale elevului împreună cu recomandarea efectuării unei evaluări complexe, dacă este cazul.

Profesor consilier școlar

-oferă servicii de consiliere și asistență psihopedagogică pentru copiii cu cerințe educative speciale;

-colaborează cu cadrele didactice itinerante și de sprijin;

Profesor itinerant și de sprijin

- colaborează cu comisia internă de evaluare continuă din unitatea de învățământ special în vederea preluării informațiilor privind evaluarea și planul de servicii individualizat al copilului/elevului cu CES integrat în învățământul de masă;
- colaborează cu toate cadrele didactice din unitatea de învățământ în care este înscris copilul/elevul în vederea realizării unei integrări școlare eficiente și a punerii în aplicare în mod unitar a planului de servicii individualizat;
- realizează adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/clasă;
- monitorizează aplicarea programelor curriculare adaptate și evaluează, în parteneriat cu cadrele didactice de la grupă/clasă, rezultatele aplicării acestora;
- realizează materiale didactice, instrumente de lucru și de evaluare specifice în colaborare cu cadrele didactice de la grupa/clasa în care sunt elevi cu CES;
- participă, în timpul orelor de predare-învățare, la activitățile care se desfășoară în clasă;
- participă la activitățile educative școlare și extrașcolare din grupă/clasă în calitate de observator, consultant, coparticipant;
- desfășoară activități de stimulare cognitivă individuală sau în grup;
- realizează evaluări periodice și reprojecțează programul de intervenție personalizat în funcție de rezultatele obținute;
- consiliază părinții/tutorii copiilor care beneficiază de serviciile de sprijin și colaborează cu aceștia;
- la cererea părinților/tutorilor și/sau a cadrelor didactice poate recomanda evaluarea și orientarea școlară de către comisia din cadrul CJRAE/CMBRAE a tuturor acelor copii/elevi care au dificultăți de învățare și nu beneficiază de servicii educaționale de sprijin;
- elaborează și pune în aplicare planul de intervenție personalizat realizat pe baza planului de servicii individualizat, în parteneriat cu membrii echipei multidisciplinare.

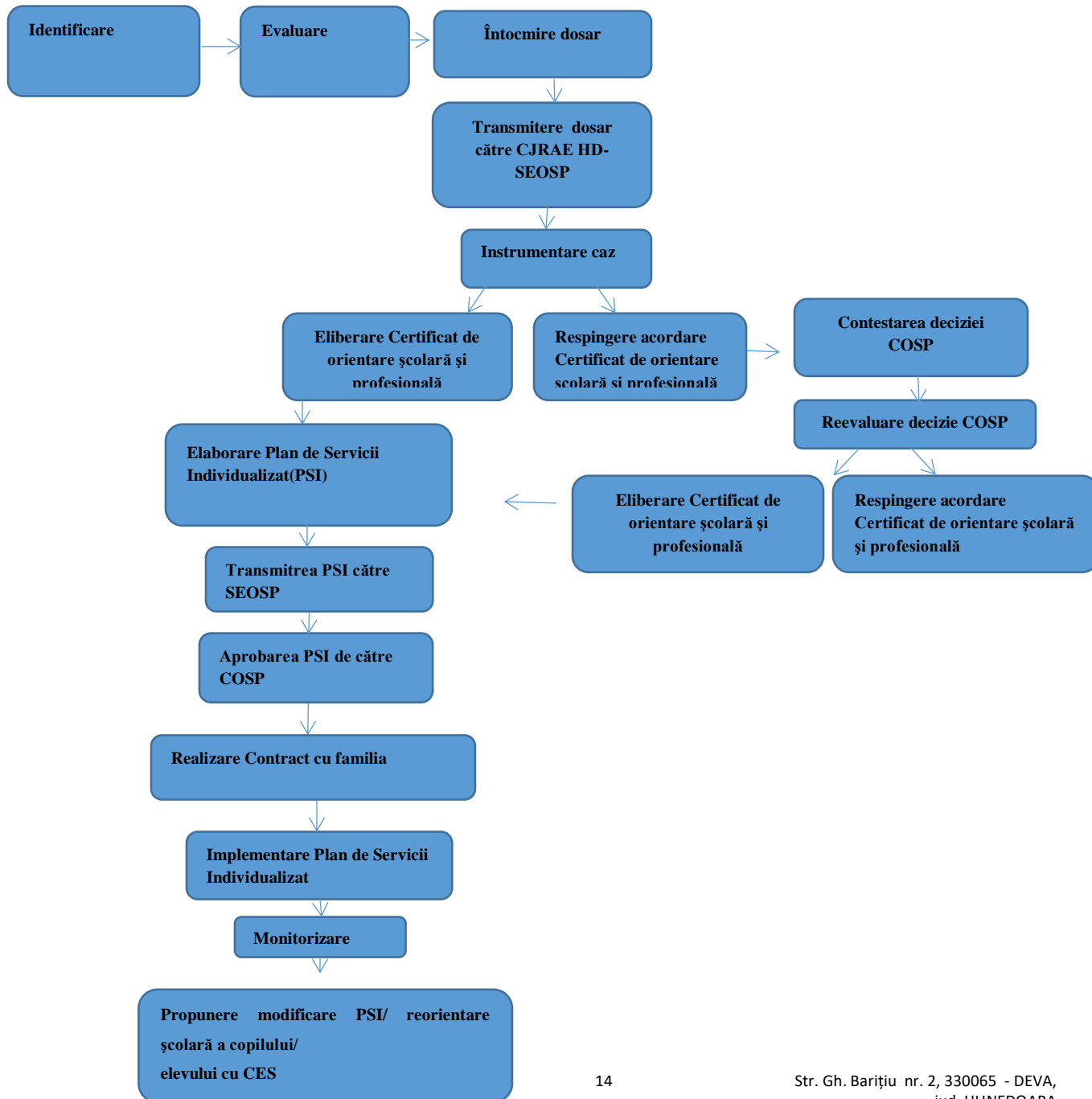
Profesor logoped

- Realizează terapia tulburărilor de limbaj și de comunicare: tulburările de pronunție/articulare; tulburările de ritm și fluență a vorbirii; tulburările limbajului scris-citit; tulburările de dezvoltare a limbajului; tulburările de voce; alte tulburări de limbaj care influențează negativ adaptarea școlară și socială a copiilor;

Școala incluzivă presupune valorificarea tuturor resurselor, mai ales a celor umane în scopul participării tuturor elevilor la educație.

La nivelul județului Hunedoara a fost întocmită Harta serviciilor specializate publice și private pentru copiii cu dizabilități și/sau CES pentru anul 2017, material util pentru realizarea cu succes a orientării școlare și profesionale a elevilor, postat pe site-ul ISJHunedoara. Anexa 1 cuprinde serviciile specializate furnizate de către CJRAE Hunedoara

III.3 Procedura de intervenție în cazul unui elev cu CES

III.4 Procedura de intervenție, în cazul unui elev școlarizat la domiciliu

Director,
Prof. Balaci Mihaela Carmen

Realizat,
Prof.pedagog Alina Melania Mariș,
Responsabil Serviciul suport pentru educație incluzivă